

Aksel Larsens tale mod nazismen

Taler

Aksel Larsen
Formand for Danmarks
Kommunistisk Parti

Dato

22. november 1940

Sted

Folketinget

Opgør med nazismen

Jeg blev i een henseende skuffet af den højtærede justitsministers lange tale. Jeg finder, at justitsministeren foruden at omtale søjlehussagen så længe, så langt, så udførligt nok kunne have fået tid til også at omtale en anden sag, som jeg skulle tro har noget større betydning for Danmark og det danske folk. Jeg tænker på begivenhederne i København, til dels Frederiksberg i søndags, den 17. november.

Det måtte forbavse enhver, at et enkelt parti i en tid, hvor der er et absolut forbud mod alle offentlige demonstrationer, kunne få tilladelse til i hovedstadens centrum at arrangere en offentlig parti-politisk demonstration. Det forbavser imidlertid endnu mere, at der, som det senere er oplyst, forud for demonstrationen, til hvilken der synes at være givet tilladelse af Københavns politidirektør, er truffet en formelig overenskomst mellem samme politidirektør og demonstranternes leder, hvorved på den ene side, om jeg så må sige, den ene af de høje kontraherede parter, politidirektøren, gav tilladelse til demonstrationen, og på den anden side den anden part, det ærede medlem hr. Frits Clausen, forpligtede sig til at overholde landets love.

Jeg hører til dem, der er meget forbavsede over, at der sluttes sådanne overenskomster, at politiet giver, i dette tilfælde et politisk parti, bestemte forrettigheder mod, at samme parti højtideligt forpligter sig til at overholde lovene. Jeg troede, det var en selvfølge, at man skulle holde lovene her i landet. Jeg troede ikke, det var noget, politiet ved særlige erklæringer sikrede sig fra dem, der kunne mistænkes for ellers at ville blive lovovertrædere.

Det må i samme forbindelse så nævnes, at de, der afgav denne erklæring om, at man ville overholde loven - det drejer sig om uniformsloven - selvfølgelig ikke overholdt den og åbenbart ikke havde til hensigt at overholde den. Den side af sagen får et retligt efterspil. Men jeg efterlyser fra regeringens og justitsministerens side en forklaring på, hvorledes det overhovedet var muligt, at den demonstration kunne blive tilladt, hvorledes man ser på, at en embedsmand som politidirektøren i København slutter den slags overenskomster, og hvilken stilling man senere, efter at disse detalier er blevet bekendt, har taget til vedkommende embedsmand, og hvad man vil gøre for at sikre sig imod, at han fremturer i en så lidet heldig praksis.

Hvad selve demonstrationen og begivenheden den 17. angår, sammenholdt med udsendelsen af den såkaldte Preben Wencks-pjece, ønsker jeg at sige følgende: Det er med en følelse af umådelig væmmelse, man lægger Preben Wencks pjec »Den fulde Sandhed« fra sig efter gennemlæsningen, en væmmelse, der kun finder et sidestykke i væmmelsen over den målløst frække og bundløst kyniske mindeappel, som Frits Clausen-partiet lod foretage i København og Aarhus i søndags, og som kulminerede i besudlingen af »Den lille Hornblæser«s statue på Vestre boulevard i København.

Mindeappel! Forargelse og sorg over de danske tab den 9. april! Den slags arrangeres og bæres demonstrativt og navnlig højroestet og markskrigende til skue af de samme Frits Clausen'ske S. A.-folk, om hvem enhver ved, og de selv allerbedst ved, at de til dato i deres liv ikke har været lykkeligere end netop, da tyske tropper den 9. april marcherede over den danske grænse, da tyske krigsfartøjer ankrede op i vore havne, da Danmark blev et af fremmed militærmagt besat land, og da de 13 danske soldater blev dræbt.

Hvordan forholdene end er her i dette land, disse ord skal siges, denne kendsgerning skal drages frem, skal nævnes offentligt, skal råbes ud: der findes i Danmark en lille flok mennesker, en lille flok, en ganske lille brøkdal af landets indbyggere, organiseret inden for eller optrædende i tilslutning til det ærede medlem hr. Frits Clausens såkaldte parti, som den 9. april følte begivenhederne som en lykke, og som ikke blot i deres egen kreds, men også over for anderledes og mere hæderligt tænkende gav udtryk for deres ganske overstrømmende glæde i dagens anledning. Jeg tror, at hvis de ærede medlemmer fra Sønderjylland ville stå her op og fortælle, hvad de har erfaret desangående fra den sønderjyske landsdel, ville vi få artige ting at høre.

Men det er disse Frits Clausen'ske folk, som vovede at besudle de faldnes minde ved deres smagløse forestillinger i København og Aarhus. Det er disse folk, som daglig kræver sig magten her i landet overladt. Det er disse folk, som har forfattet og udgivet pjecen om »Den fulde Sandhed«.

Jeg er ikke i stand til konkret at afgøre om denne pjece indeholder den fulde sandhed om begivenhederne den 9. april, deres forspil og årsager. Jeg har ikke som hr. Preben Wenck og ligesindede haft lejlighed til at blive bekendt med i hvert fald visse fortrolige regeringsindberetninger eller at få kendskab til deres indhold gennem højere embedsmænds og generalers indiskretioner. Men selv på

trods af den ufattelige uforsigtighed, regeringen har udvist ved at lade folk af ganske åbenbart samme mentale kaliber som hr. Preben Wenck sidde i højere ansvarlige stillinger i statsstyrelsen og i hæren, så er hr. Wencks dokumentation meget, meget tynd.

Hans pjece består i alt væsentligt i en række påstande og formodninger, som han udgiver for kendsgerninger, hvorpå han frejdigt med spærret skrift oplyser læserne om, at, som de ser, har han altså nu dokumenteret... Hans pjece oplyser praktisk talt intet om de faktiske begivenheder den 9. april og deres forspil, men den giver os »den fulde sandhed« om hr. Preben Wenck selv, om hans partifører, det ærede medlem hr. Frits Clausen og om hele deres organisation, deres ønsker, deres håb og hensigter. Derfor er pjecen trods alt værdifuld, og den vil netop af denne grund blive vurderet lige så godt og usvigeligt rigtigt, som det danske folk vurderede »Mindeappellen« den 17. november.

Hvori består pjecens reelle indhold? Det kan sammenfattes i fire punkter. For det første angriber man på det voldsomste regering og rigsdag, fordi Danmark ikke var en til tænderne rustet militærstat, og man tilslutter sig udtrykkeligt husarobersten, kammerherre Giersing, der i sit berygtede åbne brev, der blev aftrykt i stort udstyr i »Berlingske Tidende« og »Nationaltidende« den 11. januar, skrev - jeg beder om formandens tilladelse til at citere ordret -:

»Ved en forudseende politik kunne Danmark have haft en grænse spækket med antitankkanoner, haft et solidt luftværn og en passende hær og flåde til afværgning af ethvert angreb, det være sig fra syd, nord, øst eller vest.«

I tilslutning til denne tankegang anklager pjecen meget kraftigt regeringen, fordi den ikke mobiliserede den 8. april, altså fordi der ikke blev foretaget foranstaltninger, som i en iøvrigt håbløs, kortvarig kamp måtte have kostet ikke 13 men i tusindvis danske soldaters liv og førlighed.

For det andet anklager man lige så kraftigt regeringen, fordi der blev ydet militær modstand i Sønderjylland, og titulerer i den anledning regeringen »mordere«.

For det tredje mener man, at det havde været den helt rigtige politik, om regeringen den 5. eller senest den 6. april havde truffet, som det hedder ordret i pjecen, en dansk-tysk aftale om et midlertidigt defensivt forsvarsforbund. Reelt betyder dette, at pjecens forfatter og udgivere ønsker, at Danmark den 9. april var gået ind som direkte krigsdeltager i krigen mellem Tyskland og England.

For det fjerde erklærer man højtideligt, at Danmark for længst har brudt forudsætningen for den overenskomst mellem os og Tyskland, som blev det faktiske resultat af den 9. april, og at Tyskland derfor har fuld ret til at gøre Danmark til et protektorat. Det er de »danske nationale mænd« - i gåseøjne - hr. Preben Wenck og det ærede medlem hr. Frits Clausen, som offentligt udsteder attest for, at Tyskland bør berøve Danmark dets selvstændighed og gøre det til et protektorat. Det kan ikke opfattes anderledes end som en bøn fra de herrers side til Tysklands regering om at gøre netop dette. Der er jo ingen udsigt til, at Tysklands regering skulle opfylde de herrers ønske. Tyskland behøver ikke »gode danske mænd« til at kontrolere, om den danske regering forholder sig loyalt over for sin erklæring af 9. april, og Tyskland har selvfølgelig ikke i sinde at fravige sin erklæring den 9. april, hvori det bl. a. blev sagt, at »det danske folks frihed agtes, og at dette lands fremtidige uafhængighed fuldt ud sikres«. Ydermere har den tyske regering også senere erklæret, at den ikke agter at blande sig i Danmarks indre forhold eller styreformer.

Men »den fulde sandhed« om Frits Clausen-folkenes ønsker og hensigter, som afsløres i pjecen, er altså, at de nu tror, at Tyskland skal gøre Danmark til et protektorat. Det er forståeligt, når man bemærkede deres personlige begejstring den 9. april over de begivenheder, som alle ærlige danske måtte se på med sorg, men bøje sig for som en nødvendighed. I dagene efter den 9. april gik alle de store og små høvdinge i Clausen-partiet, og føreren selv ikke undtaget, rundt og forkyndte, at nu skulle de til magten herhjemme, og deres S. A.-folk gebærdede sig, som stod magtovertagelsen lige for døren.

Siden da har man fra uge til uge proklameret, at nu må magten overdrages Frits Clausen. Man har gjort dette, skønt man vidste, og enhver kunne se, at hvis det ærede medlem hr. Frits Clausens bevægelse omfatter et par promille af befolkningen, så har den heller ikke tilslutning fra flere. Man har håbet og regnet med, at man som en følge af den 9. april ville få magten overdraget. Dette håb er bristet. Det blev ikke til noget. Folket vendte mere og mere eftertrykkeligt Clausen-kliken ryggen. En regering med hans navn havde altid været en umulighed her i landet, men den blev mere og mere umulig, jo flere grimme plakater man klistrede op, og jo flere aviser man udgav.

Pjecen om den fulde sandhed er en proklamation fra de herrers side om, at de nu helt har opgivet håbet om ved fremmed hjælp trods det danske folks afsky at blive regering her i landet. Nu er deres håb, som bliver beskæmmet, at Danmark må blive forvandlet til et protektorat med det ærede medlem hr. Frits Clausen og Preben Wenck som Gauleitere. Til de mange afsløringer af de herrers politiske og personlige habitus er kommet afsløringen af deres såkaldte nationale indstilling og deres forsøg på at camouflere denne ved efter den 9. april voldsomt demonstrativt at vifte med Dannebrog i top, efter at man gennem åre har fortalt os, at hagekorset var det sande, urdanske symbol, er totalt

mislykkedes.

Man kan med god grund gå ud fra, at også det tyske folk og de tyske myndigheder væmmes ved noget sådant, såsom personer af den kaliber, aldrig er estimeret hverken hos deres eget folk eller hos de folk, som de så påtrængende og ublufærdigt tilbyder deres tjeneste.

Det skulle synes umuligt, at nogen dansk kan synke så dybt, men det er muligt. Det får være os en trøst, at de kun udgør et lille fåtal af det danske folks 4 millioner. Det befriende er, at hver eneste dag bringer os beviser for, at Frits Clausen-folkenes optræden har gjort en ende på det brede danske folks ligegyldighed over for denne klike. Det danske folk vender dem ryggen og viser dem sin fulde nationale og menneskelige foragt. Folket har gennem deres optræden set, hvilket spil der kan drives af dem, som altid optræder med de fedeste nationalistiske flovser i munden.

Preben Wenck pjecen opfattes rigtigt her i Danmark som »den fulde sandhed« om den bundløse gemenhed over for alt, hvad dansk er, og som en æreløs tilsmudsning af 9. april-ofrenes minde. Denne opfattelse, der er hele folkets og Danmarks, giver samtidig de allerbedste løfter for vort lands fremtid.

Det er nødvendigt at tilføje nogle ord om selve dette Frits Clausen-foretagendes forhold og bagmænd. Vi diskuterede det i sidste uge under finanslovdebattens første omgang. Det ærede Medlem hr. Frits Clausen benægtede i kraftige vendinger en ikke fremsat beskyldning om, at hans bevægelse skulle have modtaget økonomisk støtte fra Tyskland, og sagde til overraskelse for alle dem,

der hidtil har troet, der var et gran af sandhed i hans påstand om, at hans ideologi var dansk, at det eneste, han havde modtaget fra Tyskland, var hans ideologi.

Han sagde endvidere, at det kunne blive farligt at beskylde ham for at have modtaget nogen økonomisk støtte fra Tyskland. Ja, jeg har ikke i sinde at udsætte mig for nogen ganske unødvendig risiko ved at beskylde ham for noget sådant. Det falder mig ikke ind, og jeg må sige, at det skulle også overraske mig, om sådanne beskyldninger havde noget på sig. Det skulle virkelig forbavse mig, om der var nogen magt, der kunne bruge agenter af en mental og intelligensmæssig kaliber som dem, der udgiver »Fædrelandet«.

Så sagde det ærede medlem noget andet, nemlig at det var en fejltagelse at tro, at hans kære partimedlem, herremanden til Broholm, alene var i stand til at stille de kontante midler til rådighed, det skulle bruges til agitationen, for det var meget store summer. Det har jeg ikke talt om, jeg har netop sagt: Herremanden til Broholm i forbindelse med andre ligesindede herremænd og eventuelle andre, og det, der har interesse, er, hvem der er de økonomiske bagmænd for bevægelsen. Man kan trygt gå ud fra, at det er dem, der dominerer bevægelsens politik, og så var det rart at få det frem for derigennem at kunne se, om bevægelsen er til gavn for småfolk, som den angiver, eller den ikke er det. Men det udtaler det ærede medlem sig ikke om.

Det ærede medlem siger fortsat: Vi og kommunisterne kan jo udveksle regnskabsbøger og kigge på hinandens bøger. Jeg rejste mig med det samme og sagde: Jeg er parat, hvorpå det ærede medlem sagde: Ja, men det er jeg skam ikke. Nej, og det bliver han ikke.

Lad mig sige, for at der ikke skal være nogen misforståelse, heller ikke hos det ærede medlem hr. Oluf Pedersen, som i den henseende er usædvanlig tungnem - og det vil sige noget, når det er ham, det drejer sig om -, at kommunisternes regnskabsoplysninger om, hvorfra kommunisterne får penge til deres presse og partivirkosomhed, regelmæssigt gennem mange år er blevet offentliggjort i »Arbejder-bladet«. Der kan man hver uge se listerne over, hvad der i den forløbne uge er indsamlet, og hvis der er andre partier, der ønsker at kontrollere det originale indsamlingsmateriale, står det naturligvis til disposition, vel at mærke på betingelse af en gensidighed af den art, det ærede medlem hr. Frits Clausen foreslog, og på betingelse af, at de pågældende forpligter sig til i deres egen presse at offentliggøre undersøgelsesresultatet. Det kunne være rart på den måde også i vore modstanderes presse at få slået en pæl igennem vore modstanderes gentagne usandfærdige påstand om, at vort parti og bevægelse på nogen måde finansieres udefra.

I øvrigt er der jo en bunke navne, man har en viden om, og blot for at nævne nogle enkelte, så vil jeg nævne, at folk som Sehested og Schimmelmann, Grevenkop-Castenskiold, Pontoppidan, Knuth, Holstein, Bentzon, Juul osv. med føje kan anses for at være de økonomiske bagmænd og altså de egentlige politisk dominerende inden for Frits Clausens bevægelse, og det får vi også dokumenteret i foretagendets praktiske politik. Tag nu debatten om smørordningen, der endte med afstemning om et par dagsordener. Hvem var fraværende? De tre ærede medlemmer derovre fra. De skulle ikke have noget af at være til stede og sige deres mening eller stemme, for på den ene side er de forpligtet af deres økonomiske bagmænd til at arbejde for den højst mulige smørpris uden hensyn til, hvordan det går forbrugerne, på den anden side skal man altid over for forbrugerne lade, som om man er småfolks ven, og så forsvinder man ud af salen, når den slags ubehagelige emner debatteres. Lad mig så sige, at vi igennem dette foretagendes og det såkaldte partis optræden får temmelig god besked om den krasseste reaktions hensigter og meninger her i landet, men at man naturligvis, ikke kan gå hen og tro, at reaktionen kun findes inden for Frits Clausen-partiets rækker. Den findes også andre steder her i Danmark. Lad mig endvidere sige, at der er fra demokratisk hold talt meget om,

at man skal forsvare demokratiet og regeringen og samfundet mod de samme folks omstyrtelsesbestræbelser og deres program, men man forsvarer sig nu ikke så godt mod reaktionen derved, at man opfylder reaktionens krav, derved, at man indstiller sig på selv at gennemføre reaktionens politik, og det er jo unægteligt, som jeg mere udførligt beskæftigede mig med under min tale i sidste uge, det, regeringen hidtil har gjort.

Lad mig kort nævne sådanne eksempler på regeringens politik som omsætningskatten, der vel er den mest uretfærdige skat, man i mands minde har pålagt her i landet. Den er så uretfærdig, at man endogså fra borgerligt hold rejser opposition mod den, men ganske vist kun for, som det ærede medlem hr. Christiani, at kræve den afløst af en direkte kopskat af samme størrelse, der skal ramme alle uden hensyn til, hvordan deres økonomiske forhold er. Det kan ikke forbavse, at finansministeren udtalte sin store sympati for denne tanke og stillede i udsigt, at man kunne afløse omsætningskatten med en sådan kopskat, der naturligvis vil virke lige så uretfærdigt og i lige så diamentral modsætning til alt, hvad der har været demokratisk syn på skattepolitik her i landet.

Lad mig nævne debatten om priserne og prisstigningerne, de endnu uopfyldte løfter om prisstop. Lønningerne har man lagt loft over, og det er gjort solidt, men priserne stiger stadig væk. Lad mig nævne den måde, man gennemfører forskellige rationeringsordninger på, og nævne det ikke mindst, fordi den højtærede handelsminister åbenbart tager ganske fejl i sin polemik mod mig. Han forsøgte at klare sig ved at sige, at margarinemærkerne har gyldighed stadig væk, at de ikke, som af mig påstået, er ugyldige. Hvis ministeren virkelig havde hørt efter eller gennemlæst alt, hvad jeg har sagt, ville han forstå, at jeg har hævdet, at Margarinemærkerne praktisk har mistet deres værdi, efter at man har gjort køb af margarine afhængigt af, at der både afleveres et margarinemærke og et smørmærke. De, der havde penge til at købe margarine før fredag, fik en favor, som man på forhånd berøvede dem, der først havde penge om fredagen.

Nu siger ministeren, at det kom så pludseligt efter margarinemærkernes indførelse, at man skulle lave smørrationering. Jeg nægter at tro på, at regeringen ikke er så duelig, at den mindst tre dage før, den vil sætte en rationering i kraft, er klar over, at den agter at gøre det. Man må derfor tro, at det har været en velovervejet plan, og det bliver ikke bedre, når ministeren siger, at han har hele regeringens sanktion til at handle, netop som han gjorde.

Jeg vil også spørge ministeren, hvordan det går med fedtprisen. Nu stiller man i udsigt, at der engang, jeg ved ikke hvornår, skal komme maksimalpris på fedt. Men hvorfor kom der ikke den fredag morgen en bekendtgørelse, som forbød enhver prisforhøjelse på fedt, og hvad har ministeren gjort for at undersøge den sag, jeg rejste i sidste uge om fabrikant Houlbergs - et agtet medlem af det ærede medlem hr. Frits Clausens parti - enestående vareåger med hensyn til fedt, gennemført netop i ly af smørrationeringen?

Lad mig endvidere nævne det tvangsarbejde, man er i færd med at indføre herhjemme, og som ikke bliver mere behageligt, efter at det ærede medlem hr. Oluf Pedersen har sat retsforbundets blå stempel på det, og lad mig nævne de anstrengelser, man gør sig for at få undermineret arbejdsmandsforbundets løntariffer, der i forvejen så sandt ikke er for høje. Lad mig erindre om de vilkår, man byder alders- og invaliderentnydere, og lad mig nævne, at man endnu ikke, til trods for at vi befinder os i slutningen af november måned, har fundet sig foranlediget til at gøre noget for de arbejdsløse, hvis forhold er fuldkommen katastrofale.

Man forsøger at fremstille det sådan, at nu har man ved hjælp af denne samling likvideret klassepolitikken, og det er nærmest kun kommunisterne, der vil drive

klassepolitik. Det siger det ærede medlem hr. Oluf Pedersen, og han påstår samtidig, at der er rørende enighed i retsforbundet om den politik, han repræsenterer. Jeg henstiller, at han tager og læser lidt i »Vejen frem« og kigger på, hvad hans partimedlem Brøns-Appelt har skrevet om den sag. Hans betragtninger tyder just ikke på nogen synderlig enighed.

Men lad mig sige: Selvfølgelig eksisterer der klassepolitik og klassekamp, så længe samfundet er et classesamfund, og det danske samfunds sociale struktur forandredes ikke, da samlingsregeringen dannedes den 9. april. Det, der skete, var, at reaktionen sikrede sig pant og brev på, at samlingsregeringen ville gennemføre dens politik, og hvad denne sag angår, har det ærede medlem hr. Hartvig Frisch ligefrem bragt en dokumentation frem i sin finanslovstale.

Derfor ser vi os nødsaget til at fortsætte vor opposition mod denne politik, og vi gør det ikke snæversynet ud fra arbejderklassens øjeblikkelige økonomiske klasseinteresser, men fordi vi anser en politik, der gavner de store og plyndrer de små, for at være til skade for hele folket og derfor nu og i fremtiden til skade for lan-dets interesser. Og vi agter at fortsætte vor kamp mod den og for de synspunkter, vi anser for rigtige, indtil denne kamp er endt med den sejr, vi er sikre på ikke vil udeblive.

Tags

Anden Verdenskrig, Danmarks Kommunistiske Parti, Folketingstale, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aksel-larsens-tale-mod-nazismen>